

Datum

2023-12-01

Vår referens

Per Gunnar Rosengren

Utvecklingssekreterare

pergunnar.rosengren@malmo.se

Tjänsteskrivelse**Remiss om Uppdrag budget 2023 - Definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft i Malmös socioekonomiskt svaga delar med särskilt fokus på barn och ungas uppväxt****GYVF-2023-3970****Sammanfattning**

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag, definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft. Stadskontoret har tagit fram ett förslag på hur Malmö stad kan bedriva arbetet kring såväl hållbar lokal utveckling som insatser i form av ett områdeslyft. Förslaget har remitterats till samtliga av stadens nämnder och bolag för att inhämta dess synpunkter. Stadskontoret ställer fyra frågor i remissen som ska besvaras.

Förvaltningen föreslår nämnden att ställa sig positiv till initiativet i stort eftersom det möjliggör kraftsamling och skapar en helhetsbild över pågående samverkansinsatser i Malmö stads olika områden. Vidare föreslår förvaltningen att nämnden ställer sig bakom förslagets intentioner om att arbetet så långt det är möjligt utgår från och integreras i nämndernas och bolagens grunduppdrag. Förvaltningen föreslår nämnden att föreslå Malmö Kommunala Bostadsbolag (MKB) som ansvarig för samordningen för den lokala utvecklingen i de 14 geografiska områdena.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande över kommunstyrelsens remiss av Uppdrag budget 2023 - Definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft i Malmös socioekonomiskt svaga delar med särskilt fokus på barn och ungas uppväxt och överlämnar detsamma till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Följebrev till tjänsteskrivelse rörande remiss - Definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft i Malmös socioekonomiskt svaga delar med särskilt fokus på barn och ungas uppväxt
- Tjänsteskrivelse remiss Uppdrag budget 2023 - Definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft i Malmös socioekonomiskt svaga delar med särskilt fokus på barn och ungas uppväxtvillkor
- Protokollsutdrag Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-10-02 §430 Uppdrag budget 2023
- Förslag till yttrande GVN 2023-12-19 över remiss avseende att definiera och starta ett

långsiktigt och strategiskt områdeslyft i Malmös socioekonomiskt svaga delar med särskilt fokus på barn och unga

- G-Tjänsteskrivelse GVN 2023-12-19 yttrande över kommunstyrelsens remiss av Uppdrag budget 2023 - Definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft i Malmös socioekonomiskt svaga delar

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2023-12-08

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2023-12-19

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Stadskontoret förslag på hur Malmö stad kan bedriva arbetet kring såväl hållbar lokal utveckling som insatser i form av ett områdeslyft.

Förslaget i korthet

Genom kommunfullmäktiges budgetuppdrag 2023 har kommunstyrelsen, tillsammans med berörda nämnder och bolag, fått i uppdrag ”att definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft i Malmös socioekonomisk svaga geografiska områden, med ett särskilt fokus på barn och ungas uppväxtvillkor”.

Uppdraget motiveras i budgettexten på följande sätt: ”Målet är att till år 2030 stärka delaktigheten, öka tryggheten och främja den lokala utvecklingen i socioekonomiskt svaga delar av Malmö. Arbetet ska bygga på lokala behov - av både social och fysisk karaktär - och utformas samt ske tillsammans med föreningsliv, näringsliv, fastighetsägare och boende i utvalda områden.”

Stadskontoret har under beredningen av budgetuppdraget identifierat ett behov av att samla stadens processer kring Agenda 2030 och lokala utvecklingsfrågor i stort. Under våren har stadskontoret, utifrån en bredare ansats, tagit fram ett förslag på organisering kring hållbar lokal utveckling i kombination med kraftsamlande insatser i form av ett områdeslyft. Ett övergripande förslag presenteras på Malmö stads organisering, interna arbetsformer, samordning samt hur den geografiska uppdelningen skulle kunna se ut i det fortsatta arbetet.

Arbetet med hållbar lokal utveckling, som utgår från nämndernas och bolagens grunduppdrag, föreslås ha ett relationsbyggande och demokratistärkande fokus med hela staden som utgångspunkt. Ett områdeslyft föreslås hantera mer komplexa sociala insatser i avgränsade geografiska områden eller inom viss tematik.

Berörda nämnder och kommunala bolag ombeds särskilt kommentera förslaget utifrån stadskontorets remissfrågor:

1. Vilka pågående processer inom er nämnds/bolags ansvarsområde idag skulle passa in i beskrivna organisering och arbetssätt kring hållbar lokal utveckling respektive kraftsamlande

insatser?

2. Finns det särskilda områden, geografiska eller tematiska, som ni anser vara viktiga för de kraftsamlade insatserna? Hur kan stadens nämnder/förvaltningar bidra i detta arbete?
3. Hur ser er nämnd/bolag på möjligheterna i den föreslagna modellen på samordningsstruktur?
4. Vilken nämnd eller bolag ser ni bör få den samordnande rollen för arbetet med hållbar lokal utveckling i de 14 geografiska områdena?

Förslag till yttrande

En bra skolgång stärker barn och ungas framtidsutsikter och är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att förebygga utanförskap, kriminalitet, missbruk och ohälsa. Enligt läroplanen för gymnasieskola ska utbildningen förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på¹. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Genom läroplanens mål och de positiva effekter som utbildning har skapar utbildning på lång sikt en transformativ kraft. För att säkerställa en bra skolgång behövs det en kraftsamling av flera olika aktörer i samhället.

Nämnden är positiv till initiativet eftersom det möjliggör kraftsamling och en helhetsbild över pågående samverkansinsatser i Malmö stads olika områden. Nämnden ställer sig bakom förslagets intentioner om att arbetet så långt det är möjligt utgår från och integreras i nämndernas och bolagens grunduppdrag.

Arbetet ska enligt förslaget ske inom nämnder och bolags befintliga budget vilket sannolikt kommer att innebära att prioriteringar av resurser blir nödvändiga. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bedömer att förslaget i detta skede inte är tillräckligt konkret för att kunna genomföra en kostnadsberäkning. Nämnden delar förslagets konstaterande att det behöver genomföras en fördjupad analys kring resursbehov och finansieringsmöjligheter.

Remissens fyra frågor:

1. Vilka pågående processer inom er nämnds/bolags ansvarsområde idag skulle passa in i beskrivna organisering och arbetssätt kring hållbar lokal utveckling respektive kraftsamlade insatser?

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning samt kommunalt aktivitetsansvar. Individens möjlighet till självförsörjning och samhällets kompetensförsörjning är två stora samhällsutmaningar där gymnasieskola och vuxenutbildning spelar en avgörande roll. Nämnden väljer att lyfta några processer där den gemensamma nämnaren är att de sker i samverkan med andra i en lokal kontext.

Etablering av nya gymnasieskolor för en jämlik stad

---

¹ [Läroplan \(Gy11\) för gymnasieskola](#)

För att möta kommande befolkningsstillväxt utökar nämnden stegvis antalet platser inom nämndens gymnasieskolor, med sikte på att kunna erbjuda en kommunal utbildningsplats till alla Malmöbor som väljer detta. Under perioden 2022–2024 öppnar nämnden två nya gymnasieskolor som kommer öka stadens kapacitet för ytterligare cirka 2000 elever. Nämnden har arbetat aktivt för att motverka segregation när nya gymnasieskolor etableras både när det gäller lokalisering och utbud. Båda skolorna är placerade centralt i staden och erbjuder yrkesprogram, högskoleförberedande program och introduktionsprogram under samma tak. Det leder till att ungdomar med olika intressen och med olika erfarenheter möts under sin utbildning vilket i förlängning kan bidra till minskad segregation i staden.

Samarbete för sömlösa övergångar

Övergång från grundskola

Det pågår ett arbete tillsammans med grundskolenämnden för att skapa goda övergångar mellan skolformer. Det innebär bland annat att mottagande skola ges bättre förutsättningar att anpassa undervisningen utifrån elevens behov och skapa goda relationer genom att få information om elever i behov av särskilt stöd tidigare. En genomlysning gällande elever i behov av särskilt stöd påbörjas redan i årskurs 8 för att säkerställa att samtliga elever i grundskola nås. Nämnden utvecklar sin beredskap för att kunna ta emot ett större antal elever från grundskolan med behov av undervisning i mindre grupp.

Sömlösa övergångar från grundskola gynnas också av tätt samarbete med grundskolenämnden angående studie- och yrkesvägledning. Samordnande studie- och yrkesvägledare arrangerar gemensamma nätverksträffar och informationstillfällen för att säkerställa att alla elever får rätt information och stöd inför sitt gymnasieval. Vidare organiseras yrkesmässan i samverkan med grundskolenämnden och sydsvenska handelskammaren.

Övergångar från gymnasieskola

Nämnden prioriterar arbete med att skapa bättre förutsättningar för smidiga övergångar från introduktionsprogram till vuxenutbildning. De elever som lämnar gymnasiet med studiebevis får förtur till vuxenutbildning. Samma förtur gäller ungdomar från språkintruktionsprogrammet.

Övergångar från anpassad gymnasieskola

På anpassad gymnasieskola förbereds eleverna för livet efter gymnasiestudierna. Det kan gälla fortsatta studier, daglig verksamhet eller arbete med stöd av Arbetsförmedlingen (via projektet Samstart). I december varje år anordnas en framtidsmässa för avgångseleverna. Representanter för t.ex. Lärvox², folkhögskolor, daglig verksamhet, ungdomsmottagningen, vuxenhabiliteringen, LSS, FUB, Autismföreningen och Arbetsförmedlingen är då plats för att informera och inspirera. I årskurs 4 förs samtal och diskussioner om vuxenblivandet både på individ och gruppnivå.

Nämnden deltar i ett delvis EU-finansierat samverkansprojekt Samstart mellan Arbetsförmedlingen och kommunen. Syftet är att samordna olika insatser så att man på bästa sätt ska kunna hjälpa elever från avgångsklasserna vidare i övergången från gymnasiet till arbetsliv. Målgruppen är unga personer som har särskilda behov till följd av fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar.

---

² Kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning

Övergång till högre utbildning

Malmö ungdomars väg till arbete genom högre utbildning (Muvah) är en kunskapsallians mellan Malmö stad och Malmö universitet. Nämnden har genom samverkan med Malmö universitet utvecklat och systematiserat vägledningen mellan olika utbildningsformer i så kallad breddad rekrytering. Vidare har samverkan stärkts mellan olika utbildningsformer bland annat genom ett utvecklat övergångsarbete som sträcker sig från grundskola till universitet.

Samverkan för "Det hållbara Malmö"

Nämnden utvecklar samverkan för att möjliggöra ett ökat informationsutbyte, uppföljning och samplanering på individnivå med arbetsförmedlingen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen inom ramen för SÖK och LÖK (strategisk- respektive lokal överenskommelse). Satsningen på att öka kunskapen om sfi-elevers studieavbrott och möjligheter till en stärkt samverkan mellan sfi och andra myndigheter kopplad till insatser för sfi-elever har fortsatt inom ram för FINSAM-projektet Utebliven etablering. Projektet är ett samarbete mellan gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, arbetsmarknads- och socialförvaltningen, Region Skåne samt Arbetsförmedlingen och syftar till att minska utanförskap. Med avstamp i projektet utökar nämnden samarbetet med Arbetsförmedlingen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen genom att möjliggöra för fler Malmöbor att ta del av stödjande och studieförberedande kurser kombinerade med sfi och av utökade studiedagar inom sfi.

Projektet Malmökraften är ett samarbete mellan Malmö stad, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och primärvården i Region Skåne där samverkansparterna arbetar tillsammans med målgruppen långtidsarbetslösa som står långt från arbetsmarknaden och är i behov av samverkan mellan myndigheter. Syftet är att skapa förutsättningar för en bättre och mer samordnad planering av insatser som ska leda till arbete eller studier för målgruppen. Samverkansarbetet kopplat till yrkeshögskolan har breddats inom ramen för LÖK.

Samverkan för ökad trygghet och studiero

Satsning på skolsociala team

Trygghet och studiero är betydelsefullt för hur eleverna kommer att lyckas med målen för utbildningen. I detta arbete finns möjligheter för det kompensatoriska uppdraget, särskilt för elever med större behov. Nämnden planerar att utnyttja regeringens statsbidrag och inrätta skolsociala team som bland annat ska bidra till trygghet och studiero, öka närvaron för eleverna och att förbättra samverkan mellan skolan och socialtjänsten. Arbetet fortgår höstterminen 2023 i samverkan med grundskolenämnden och arbetsmarknads- och social-nämnden.

Utveckling av brotts- och drogförebyggande samverkan

Nämnden ingår i SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis, Fritids) samarbete som skapar samverkan skapar förutsättningar för kontakter mellan aktörerna som i sin tur genererar snabbare insatser riktat till grupper av ungdomar eller till geografiska områden där det finns oro för negativ utveckling. Inledningsvis påbörjas SSPF på Malmö Citadellskola samt Pauliskolan.

Samlokalisering vuxenvägledning och Skolstart Malmö

Sedan våren 2023 har studie- och yrkesvägledning för vuxna samlokaliseras med Skolstart Malmö – en mottagningsverksamhet för nyanlända barn och unga. Detta innebär att studie- och

yrkesvägledning för vuxna kan erbjudas samtidigt som vårdnadshavare ansöker för grund- eller gymnasieskola för sina barn.

Vuxenutbildning i samverkan

Ett brett utbud av såväl reguljär yrkesinriktad vuxenutbildning, förberedande utbildning mot olika yrkesutgångar samt olika former av kombinationsutbildningar är centralt för att möjliggöra för fler Malmöbor att stärka sin etablering på arbetsmarknaden och för fler att nå självförsörjning. Yrkesutbildningarna utvecklas i nära samarbete med branscher och näringsliv för att bättre möta arbetsmarknadens behov.

Nämnden erbjuder också kombinationsutbildningar, det vill säga utbildningar där eleven studerar gymnasiala yrkeskurser parallellt med studier i sfi eller svenska som andraspråk på grundläggande nivå. Arbetet sker i nära samarbete med branscher och det lokala näringslivet och efter avslutad utbildning är eleven anställningsbar inom aktuellt yrkesområde.

Nämnden erbjuder olika former av förberedande och kompletterande utbildningar i samverkan med Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och Funktionsstödsnämnden som möjliggör för medarbetare inom Malmö stad att nå en yrkesexamen på gymnasial nivå för att möta stadens kompetensförsörjningsbehov av yrkesutbildad vård- och omsorgspersonal.

Nämnden erbjuder en flexibel sfi-undervisning som är anpassad efter varje individs behov och förutsättningar exempelvis intensivkurser, kurser på dagtid, behovsanpassad sfi, lärvux-anpassad sfi, yrkes-sfi och sfi för individer med ohälsa i samverkan med arbetsmarknads- och socialförvaltningen. För att underlätta studier för nyblivna föräldrar bedriver nämnden fortsatt även sfi för föräldralediga genom öppen verksamhet på tre förskolor. Verksamheten leder till att många deltagare påbörjar ordinarie sfi-studier efter sin föräldraledighet och att de också genom att delta underhåller och utvecklar sina kunskaper i svenska under föräldraledigheten.

Nämnden erbjuder en sammanhållen utbildning för målgruppen nyanlända i etableringsprogrammet med utbildningsplikt. Inom ramen för utbildningsplikten har sfi-studier kombinerats med orienteringskurser i arbetslivsorientering, digitalisering och studieteknik. I målgruppen ingår nyanlända i etableringsprogrammet som på grund av kort utbildning inte bedöms kunna matchas mot arbete. Antalet elever som hänvisats från Arbetsförmedlingen via utbildningsplikten har fortsatt att minska på grund av ett minskat inflöde till etableringsprogrammet.

Utrikes födda kvinnor har påbörjat studier genom samarbete med bland annat den idéburna sektorn exempelvis via projektet ThaiWISE med föreningen Hela människan. För att nå och motivera fler Malmöbor till studier och främja integration samarbetar förvaltningen med Engagemang i Malmö.

2. Finns det särskilda områden, geografiska eller tematiska, som ni anser vara viktiga för de kraftsamlande insatserna? Hur kan stadens nämnder/förvaltningar bidra i detta arbete?

Det finns en god kännedom i Malmö stad sedan lång tid tillbaka om vilka områden som behöver prioriteras. När det gäller särskild tematik inom skolans område finns redan – vilket redovisas

under fråga ett (ovan)– ett pågående arbete för att möta dessa behov.

De indikatorer som anges i förslaget är dock otillräckliga enligt nämndens uppfattning för att följa arbetet med områdesutveckling annat än på mycket lång sikt. Andel elever med gymnasieexamen, genomströmning på tre och/eller fyra år, antal ungdomar som övergår från kommunala aktivitetsansvaret till vidare studier eller arbete är exempel på indikatorer som kan användas för att följa arbetet med områdesutveckling. Generellt är det viktigt att inte enbart redovisa andelar i indikatorer utan att även redovisa spridning samt högsta och lägsta värden.

3. Hur ser er nämnd/bolag på möjligheterna i den föreslagna modellen på samordningsstruktur?

Malmös kommunfullmäktigemål är integrerade med Agenda 2030. När Agenda 2030 arbetet inleddes 2018 fattades beslut om att arbetet skulle följa fem överordnade principer.

1. In i ordinarie styr- och ledningssystem,
2. Hållbar utveckling genom verksamhetsutveckling,
3. Planerad kommunikation och delaktighet för lärande och förankring,
4. Ökad kunskap för medvetna beslut och
5. Innovativa partnerskap som gör skillnad.

Det finns ett stort antal styrgrupper och nätverk som på olika sätt är engagerade i frågor som lyfts i begäran om yttrande. I det perspektivet är det viktigt att det inte förekommer parallella processer och att detta arbete integreras i den föreslagna modellen.

4. Vilken nämnd eller bolag ser ni bör få den samordnande rollen för arbetet med hållbar lokal utveckling i de 14 geografiska områdena?

Ett överordnat kriterium för att utse det nämnd eller bolag som får den samordnande rollen för arbetet med lokal utveckling är att nämnden eller bolaget bör ha en naturlig lokal närvaro och ett förtroende i stadens områden som bygger på en vana att arbeta relationsbyggande. Utifrån de aspekterna anser nämnden att Malmö Kommunala Bostadsbolag (MKB) är en god kandidat för samordningsansvaret. Den strategi som MKB använder idag för att arbeta med att utveckla boendet är mycket relevanta även för detta uppdrag. MKB:s strategi består i att bryta segregationen, öka förvärvsfrekvensen och stärka tryggheten. MKB är en aktör som har en närvaro i alla 14 områden och som har erfarenhet av liknande arbete sedan tidigare.

I remissen lyfter Stadskontoret den problematik som finns när det gäller en organisation som kan innehålla stadens olika processer som kan verka långsiktigt och hållbart och som samtidigt kan fånga upp behov av nya processer. Nämnden delar den analysen och vill även understryka vikten av att MKB får ett tydligt mandat att samordna.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet ska enligt förslaget ske inom nämnder och bolags befintliga budget vilket sannolikt kommer att innebära att prioriteringar av resurser blir nödvändiga. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bedömer att förslaget i detta skede inte är tillräckligt konkret för att kunna genomföra en kostnadsberäkning. Nämnden instämmer i förslagets konstaterande att det behöver genomföras en fördjupad analys kring resursbehov och finansieringsmöjligheter.

Ansvariga

Elena Zukauskaite Avdelningschef

Anneli Schwartz Förvaltningschef